

TURÍNSKÝ KLASIK

V roce 1966 získal evropský titul *Vůz roku* klasicky strážný Fiat 124, jenž se v licenčních podobách vyráběl ve Španělsku, Turecku, Sovětském svazu i jinde...

Fiat 124 prošel náročnými jízdními zkouškami

1. Fiat 124
144 bodů
2. BMW 1600
69 bodů
3. Jensen FF
61 bodů

JAN TUČEK

Projekt 124 se rodil od počátku šedesátých let, nový vůz čtyřmetrové délky se měl stát jedním z pilířů výrobního programu turínské značky. Pod označením Fiat 124 byl v provedení sedan představen na jaře 1966. Do vínku dostal nový kapalinou chlazený čtyřválec OHV 1197 cm³ s výkonem 60 k (44 kW)/5600 min⁻¹, umístěný nad přední nápravou, na který navazovala čtyřstupňová převodovka s řadicí pákou na středním tunelu. Poháněná tuhá zadní náprava byla vedena dvěma podélnými rameny, ustavena příčnou panhardskou tyčí a odpérována vinutými pružinami se sousými teleskopickými tlumiči. Přední kola byla nezávisle zavěšena na lichoběžníkových polonápravách, doplně-

ných vinutými pružinami a teleskopickými tlumiči, obě nápravy byly opatřeny příčným zkrutným stabilizátorem. Brzdová soustava s kotoučovými brzdami na všech čtyřech kolech byla zpočátku jedookruhová, bez posilovače. Vůz jezdil na třináctipalcových kolech obutých do pneumatik 155 x 13. Čtyřdveřový pětimístný sedan s rozvorem náprav 2420 mm byl dlouhý 4030 mm, široký 1625 mm a vysoký 1420 mm, vykazoval hmotnost 855 kg a užitečnou hmotnost 400 kg. Ve stupňovité zádi měl zavazadlový prostor o objemu 385 l, po jehož levé straně bylo svisle uloženo náhradní kolo a za pravým podběhem palivová nádrž o objemu 39 l s nalévacím hrdlem pod odklápacím krytem na pravém zadním blatníku. Fiat 124 dosahoval největší rychlosti přes 140 km/h a průměrně spotřeboval asi 9 litrů benzínu

na 100 km. Na podzim 1966 následovalo pětidveřové kombi Fiat 124 Familiare s užitečnou hmotností zvýšenou na 430 kg, v němž sklopením zadního opěradla vznikla ložná plocha dlouhá 1,44 m. Palivovou nádrž zvětšenou na 47 l a náhradní kolo mělo kombi vzadu pod podlahou, nalévací hrdlo nádrže bylo tentokrát na levém zadním blatníku. V říjnu 1966 debutoval otevřený Fiat 124 Sport Spider se zkráceným rozvorem a karoserií od firmy Pininfarina, na jaře 1967 následoval čtyřmístný Fiat 124 Sport Coupé s tovární karoserií. Oba vozy poháněl čtyřválec DOHC 1438 cm³ naladěný na 90 k (66 kW)/6000 min⁻¹, podrobněji se k nim vrátíme někdy v budoucnu. V říjnu 1968 byl představen sedan Fiat 124 Special, jenž dostal pod kapotu čtyřválec OHV 1438 cm³ o výkonu 70 k (51,5 kW)/5400 min⁻¹, díky ně-

Fiat 124 měl skromnou, ale sympatickou tvář

Klasický Fiat 124 a první 124 Special (1968)

Čtveřice dveří umožňovala snadné nastupování

Sedan měl zavazadlový prostor o objemu 385 l

Kombi Familiare záhy doplnilo řadu 124 (1966)

Střídmá a přehledná přístrojová deska prvního typu 124

Od září 1970 měl sedan Fiat 124 velké zadní světlíky

muž jezdil přes 150 km/h. Měl zdokonalenou zadní nápravu se čtyřmi podélnými rameny, posilovač brzd, novou masku se dvěma páry kruhových světlometů, větší svislé členy na náraznících a ploché zapuštěné kliky dveří. V září 1970 prošel Fiat 124 modernizací, standardní sedan převzal zadní nápravu modelu Special, dostal dvoukruhovou brzdovou soustavu s posilovačem, černou mřížku masky, velké zadní skupinové světlíky a odtahové větrání s mřížkami na zadních

sloupcích kabiny. Kliky dveří však zatím zůstaly původní, lehce vystupující z obrysu karoserie. Ploché zapuštěné kliky a nárazníky s pryžovou lištou zdobily modely Fiat 124 Special a Special T. Ty se odlišovaly také nově tvarovanou předí se čtyřmi světlomety v plastových rámečcích, přední ukazatele směru měly svisle po stranách masky. Jejich palubní deska se zaoblenou kapličkou byla osazena dvěma velkými kruhovými přístroji: vlevo rychloměrem a vpravo otáčkoměrem.

Fiat 124 Special měl pod kapotou čtyřválec OHV 1438 cm³ o výkonu 70 k (51,5 kW), zatímco model Special T poháněl o poznání ostřejší motor DOHC, který ze stejného objemu 1438 cm³ dával 80 k (59 kW)/5800 min⁻¹ a sedanu uděloval rychlost přes 160 km/h. Další modernizace následovala v září 1972. Standardní sedany a kombi při ní dostaly novou mřížku masky, ploché kliky dveří a výkon motoru 1197 cm³ byl lehce zvýšen na 65 k (48 kW). Inovované sedany Fiat 124 Special a Special T navenek prozrazovaly dva vodorovné přidavné otvory pro vstup vzduchu nad předním nárazníkem. Motor modelu Special, čtyřválec OHV 1438 cm³, nově dával 75 k (55 kW) a za příplatek mohl být spojen s třístupňovou samočinnou převodovkou. Fiat 124 Special T nyní poháněl větší čtyřválec DOHC převzatý z typu 132, který z objemu 1592 cm³ nabízel 95 k (70 kW)/6000 min⁻¹ a spolu s příplatkovou pětistupňovou převodovkou umožňoval sedanu flirtovat s rychlostí 175 km/h. Výroba automobilů Fiat 124 v Itálii skončila na podzim 1974, kdy převzal štafetu nový typ Fiat 131 Mirafiori. Celkem v italských továrnách vzniklo přes 1,5 milionu stočtyřadvacetek. Nenápadný Fiat 124 se však stal i význam-

FIAT 124 (1966 – 1974) ■

Zleva Fiat 124 Special, klasický sedan a kombi Familiare (modely 1973)

▼ Fiat 124 Special (model 1970)

Foto Fiat

První Fiat 124 Special přišel na trh v říjnu 1968

▼ Přístrojová deska Fiat 124 Special, resp. Special T

Fiat 124 Familiare po faceliftu z podzimu 1972

Odvozené typy 124 Sport Spider (Pininfarina; premiéra v Turíně 1966) a 124 Sport Coupé (Centro Stile Fiat; debut v Ženevě 1967)

ným mezinárodním fenoménem. Především byl vzorem, byť v poněkud upravené podobě s motory OHC, automobilům VAZ Žiguli/Lada, vyráběným od září 1970 v Sovětském svazu, v mamutím komplexu v povolžském Togliatti. I kdybychom počítali pouze vozy první generace VAZ 2101 až 2106, bylo jich bezmála jedenáct milionů! Jen na desítky se však počítaly vozy Fiat 124 montované v letech 1967 až 1970 v Bulharsku, v továrně v Loveči. Nesly značku Pirin Fiat a dohromady jich vzniklo málo přes tři stovky. Zapomenutou kapitolou je i necelých sedm tisíc vozů KIA 124, smontovaných jihokorejskou automobilkou v období 1970 – 1973. V první polovině sedmdesátých let probíhala montáž vozů Fiat 124 i v Maroku, v závodě SOMACA (Société Marocaine de Construction Automobile) na předměstí Casablanky.

Podle neúplných údajů tam bylo smontováno téměř dvacet tisíc vozů.

Pestrou a bohatou kariéru prožila *stočtyřicivacitka* ve Španělsku, kde ji od roku 1968 nejprve montovala a pak vyráběla firma SEAT. Produkce postupně modernizovaných vozů SEAT 124 a 1430 se v rekordních letech 1972 – 1974 vyhoupla nad sto tisíc kusů ročně, celkem jich do roku 1980 vyrobili 896 tisíc. V letech 1971 – 1977 se Fiat 124 vyráběl také v turecké automobilce TOFAS

(Türk Otomobil Fabrikasi) v Bursе. Nesl označení Murat 124 a úhrnem tam vzniklo 135 tisíc vozů. V roce 1983 se TOFAS k typu 124 vrátil, opatřil jej nepříliš zdařilým faceliftem a coby model Serce 1300 vyráběl dalších deset let! Ve stejném období, od podzimu 1985, se v Indii vyráběl sedan Premier 118 NE s karoserií blízkou modernizovanému španělskému vozu Seat 124 D ročníku 1975, ale s motorem 1172 cm³ a čtyřstupňovou převodovkou značky Nissan. ■